

Hirdetések és nyilvántartások
 felvételnek árszabály szerint
 a közlő hivatalban:
Budapest IV. híradó-utca és kalap-utca
 sarkán 1. sz.

Hirdetések felvételének a költségvetés:
 Bécsben: Oppelt A.-nál, Stubenhofstr. Nr. 2.
 Moson: Rudolfnál, Seilerstr. Nr. 2.
 Hosszmezőn és Vágernél, Wallischgasse 10.
 Dáuba G. L. és társánál, Wallstr. Nr. 12.
 Párisban: Rudolf Mosse, 40. rue Notre-Dame-des-Victoires (place de la Bourse).
 Frankfurtban: Dáuba G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Beszékesítő- és kiadó-hivatal:
Budapest IV. híradó-utca és kalap-utca
 sarkán 1. szám.

Csak bérmentes levelek fogadhatók el.
 Keziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 hordva:

Évi	20.-
Félévi	10.-
Negyedévi	5.-
Egy óra	1.50

Egy szám 6 krajczár.

Pártszervezkedési mozgalmak.

A szervezkedés, melyet a függetlenségi párt már a nyár folyamán megindított, egyre nagyobb hullámgyűrűkben terjed ország-szerte. Most már a többi pártok is dologhoz láttak s ha az eredmény meg fog felelni az előkészületek nagyságának, heves, vagy legalább is nagy erőfeszítéssel cselhez érő választásoknak nézünk eléje a jövő nyáron. A pártok kívüli ellenzék Erdély földjét szemelte ki oly talaj gyanánt, a mely véleménye szerint eszméi elhíntésének leginkább kedvező, s vissza nem riadva a kudarczól, melylyel a konzervatív zászlót ott egyszer már be kellett vonni, ide szándékoznak vetni erejük zömét. A kormánypart szép csendben, hallgatagon, de annál erősebben szintén működik, s már bécsi lapok is tudnak róla a mozgalomról, melyet kifejti. A függetlenségi párt hívei pedig egyre nagyobb számmal tömörülnek, s az ország minden vidékein mintegy spontán két fel a mozgalom, mely a függetlenségi eszmék híveit pártokká egyesíti. Arad, Bereg, Szabolcs, Szatmár különböző vidékeiről érkeznek egymásután ezt illető hírek; ma már a párt alakulását S.-A.-Ujhelyről is jelezhették.

Ezt a nagyobb mérvet öltő mozgalom, a politikai akciónak ezt az élénkítést csakis a közélet izmosodásának jelegyánt tekinthetik. S örülünk a mozgalomnak mint ilyennek még akkor is, ha nem a függetlenségi párt fejt ki. Mert mindenesetre egészségéről tesz tanúságot. Az államtest vérlökítésének hanyatlása is kóros állapotba vall, mint az egyes ember teste, s az apathia, mely a közönség legnagyobb részét visszatartotta, csak a közelmúltban is, egymagában véve sokkal veszesebb jelenség volt, mint mindazon balfogások és hibák, melyek az országot ebbe a hamis irányba terelték, a melyben jelenleg van. Mert ez az apathia vagy a rezignációból származó, mely a nemzeti erőt vett, vagy abban lehetett okát, hogy a nemzet a parlamentaris életre éretnen. És bármily álljon is e feltételek közül, a helyzet mindenkép igen aggasztó. Utóbbi esetben a népképviselői kormányrendszer bukását vonná maga után, előbbiben fel kellene egyáltalán hagynunk a jövő, az élet reményét. Mert ha a nemzet a rezignáció apathijába egyszerű beleesett, akkor nagy előhaladást tett már a végkimerültség felé, s megvannak számlálva napjai.

Azért mi igen is örülünk annak az újuló életnek, mely politikai életünkben jelentkezni kezd. Örülünk neki még jobban is, ha tisztán az elvek harca volna az, mely általa előkészítetik. Ha az lenne a kérdés csupán, hogy így, vagy úgy, és nem az, hogy ez, vagy amaz. Ha személyes hiúság és ambíció belé nem kevertetnék. Ha csak ezt az egy kérdést lehetne tenni a nemzetnek, hogy ime válassz, melyik kell, függetlenség vagy közöség? Mert a nemzet csak ebben az esetben látványos. S helyes belátással könnyebben tudná a nagyobb súly felé billenteni a mérleget, mint akkor, midőn látását pseudo-ellenzék-kieskedés című személy-é-képrázatainak akadályozták. A helyzetnek ezen irányban való tisztázására szükség lenne a jelen és a jövő érdekében egyaránt. A nemzetek zöme, a nagy néptest amugy is sokszor nélkülözi az élelétást, s a személyes befolyásokat amugy is igen hajlandó bevenni a politikai életbe. Pedig ott, ahol a közös érdek és a közös jólét kérdéseinek eldöntéséről van szó, mind ez hiba, a melyet nagyobb tenni valóságos politikai tévedés, olykor bűn.

A két nagy elv közötti harcának közepvonalába oda állani a személyes igények követeléseivel: nem lenne szabad. Hadd látna már egyszer a nemzet magokat az elvek ellenét. Hadd látna, milykép itt nem személyekről, hanem csakis arról lehet a szó: ez a rendszer-e vagy a más? Az a rendszer-e, a mely megszibbasztotta a nemzeti élet minden funkcióját, vagy az, a mely fényes jövőt ígér? Az a rendszer-e, melyet élét a múlt, vagy az a mely jövővel kecsegtet. Az e, melynek életre valótlán volta felélt tizenhárom esztendő sikertelensége, s az ország anyni politikusanak kárba vesztett fáradozásai mondják ki az ítéletet, vagy pedig az a más, melyet ideáljának mindenki elismer, s melyre nézve csak a kivételőség kérdésénél oszlanak meg a vélemények.

Es ha a függetlenségi párt törhetlen bizalommal nézett a jövőbe az elmut esztendő alatt is, épen ez az utolsó mozzanat, a megvalósíthatóság kérdése kölcsönöz elveiknek kiválólag súlyt a jelenben. A nemzet tapasztalatai ma már nem enged-

dik, hogy oly könnyeden csak az ideálok és utópiák országába sorozzuk a függetlenségi törekvéseket. Az élet és a tapasztalat mellettök beszél. Az előtt épen az életképtelenséget hányták fel ellenök. És imekitűnt, hogy az közösüges rendszer az, mely nem életképes. Mert hisz azt az állapotot, vagy inkább proceszust, melyen a nemzet a legutóbbi tizenhárom esztendő alatt keresztül ment, csak nem lehet egészséges életnek nevezni. Legfeljebb lázas, hánykódások paroxizmusa. Egy kevés ideig lát-szolagos hevessége az életműködésnek, ragyogó szem, erős vérlökítés, forró láz: azután hanyatló érzület, elkedvetlenedés, migmen a hideg a velökön végig szalad. A függetlenségi pártnak vetették szemére az idealizmust, s az egész nemzet az ő kezökbe tevén le a sorsa feletti intézkedés jogát, nem tudták odáig hozni, hogy egyszerűen megelíhessen.

Azért a függetlenségi párt, a mily nyugodtan nézhet a jövő elé, ép oly örömmel fogadhatja azt is, hogy a választási mozgalmak, oly korán kezdetüket vették. Mert az idő hosszúsága mindég annak válik előnyére, a ki az érvekre támaszkodhatik, s hátrányára annak, a ki akar a pressziótól, akár a korteskedés és vesztegetés ezernyi eszközeitől várhat sikert csupán. S a mily kevés jutott a függetlenségi pártnak az utóbbiakól, oly bőven rendelkezik az érvekben. Nem is kell nagyon válogatni bennök, egyik súlyosabb mint a másik. Az egész közélet, a rohamos elszegényedés az általános hanyatlás: mind az érveknek kifoghatatlan tárházat képezik. És az, hogy a nemzet mint látszik bajain végre segíteni akar, a köztudat ébredezni kezd, s a nép zöme, miként a meginduló mozgalmak is mutatják, sorsa intésében érvényesülni akar; mindez csak nagyobb alaposágot kölcsönöz a függetlenségi párt kiltásainak. De egyszerűs mind nagyobb buzgalomra kötelezi a párt híveit.

Budapest, decz. 29.

A budapesti adófelügyelőnek az utóbbi napokban tett intézkedései élénk visszatetszést szültek a fővárosi polgárok körében. A visszatetszés indokai illetékes helyen az hozatik fel, hogy a nagy közönség részéről az adófelügyelő intézkedéseinek tulajdonképeni célja a félreteretett. Az adófelügyelő ezúgy ugyan is a polgárság azon osztályát is adó alá vonni, a mely osztály mindaddig ki tudta magát huzni a jogos megadóztatás alól. Az adófelügyelő ezúgy: azon egyneként — tökéjükkel együtt — kipuhatólni, kik a magán-kölesön-üzlethez évenként foglalkozásuk gyakorolják, abból ropant jövedelmeket huztak, de ezen nagy kamatjövödelmek után soha egy krajczár adót sem fizettek. Hogy ez képezi az adófelügyelő ez idő szerinti törekvését, bizonyítani látszik azon kommuniké is, mely ma megjelent a kormány lapokban, s melynek idevonatkozó része ekép hangzik: A beküvnt kimutatásoknak az a czélja, hogy a nyílt üzlettel bíró kereskedőknek az idegen beruházott tőkevel járó kamattelher az adó-alapnál figyelembe vehető, az alattomban üzérkedők-nél pedig a váltóescompt utáni jövedelem megadóztatható legyen, magától értetődően, hogy az adókievő bizottságok ez által annál inkább oly helyzetben lesznek, hogy a sokkal fáradságosabb értemel és ipari kereset-izökkel szemben engedékenységet gyakorolhassanak.

A határvidékek bekebelezése ügyében folyt tárgyalásokról egy bécsi lap azt az értesítést veszi, hogy Tisza miniszterelnök lemondott a bekebelezés végrehajtásának azon feltételéről, hogy Horvátország végleg mondjon le Fiuméről. Viszont Pejaevecich horvát bán belegegyezett abba, hogy a megnagyobbított Horvátország magyar országgyűlési képviselőinek száma ne kettőtessék meg, hanem 34-ről csak 33-ra emeltessék. A tárgyalások többször voltak abban a stádiumban, hogy végkép megszakadnak s csak az uralkodó határozott akarata hiusította ezt meg. Egy ízben Tisza lemondását helyezte kiltásába s ezt karácsonyra várták is. A bekebelezés mint már említve volt egyelőre főleg csak abból fog állni, hogy a királyi biztossá kinevezendő horvát bán veszi át a határvidékek kormány-mányzását az eddigi katonai parancsnok Philippovich helyett. A királyi leirat, mely Pejaevecich bán királyi biztossá nevezi ki, csak akkor fog megjelenni, ha a regnikolaris és küldöttségek egymással megegyeztek.

A közjegyzői törvényjavaslat módosítása tárgyában tanácskozó biztosság mai ülésében folytatlag tárgyalta az ide vonatkozó törvényjavaslatot.

Megvitatás alá kerültek a közjegyzői kamarák alakulására vonatkozó intézkedések. A biztosság javasolja, hogy azon esetben, ha a reform törvényjavaslat nagyobb terjedelmű leand, a közjegyzői kamarák szervezése az ügyvédi kamarákkal egyformán alapíttassék meg.

A közjegyzői állás megszűnése esetére nézve

az irattár sorsa iránt hosszabb vita fejlődött ki; indítványoztatott, hogy az irattár vagy a járásbíró-színhöz utaltassék, vagy a közjegyző utódjának adassék át. A kérdés eldöntése az „Orsz. Ért.” szerint függöben tartatott.

Szintgy eszmecserére tárgyát képezte a bélyeg megrövidítésekből eredő kincstári követelések megterítése a közjegyzők által; a biztosság hangsúlyozta, hogy a közjegyzőt csak azon esetben terhelheti a szavatosság, ha a díjakat maga lett volna köteles beszámolni a felelőt.

Ezzel az ülés befejeztetett.

A közjegyzőjelöltek felvétele tekintetében a mult ülésről hozott tudósítunkat egy egészítjük ki, hogy a ki mint közjegyző jelölt fel akar venni, elméleti képzését tekintetében nem a bírói, vagy ügyvédi vizsga letételét, hanem az ügyvédelői vizsgát megküvnt elméleti államvizsgák, illetve szigorlat letételét köteles igazolni. A gyakorlati bírói, vagy ügyvédi vizsga letételének igazolása csak a közjegyzői kinevezésnél szükséges.

Említve volt már, hogy a reichsrath urakkháza tömeges páir-kinevezés vár. A Tsaaffe miniszterium 3 örökös s 14 élethosszúlag valóságos kinevezést javasolja a korona előtt. Ez utóbbiak közt 6 lengyel lesz. Hír szerint Herbst is ki fog nevezetni az urakkháza tagjává. E hír sokan valószínűlennék tartják azért, mert Herbst tudvalevőleg ellenzékét képez a jelen osztrák kormányval szemben, mások előtt pedig, kik úgy gondolkoznak, hogy a kormány szabaddúl szeretné a képviselő-házban erős ellenfeletől, ép e körülmény teszi valószínűvé Herbst kinevezetésének híret.

A kir. tábla felosztásának kérdése.

V.
 Magyarországnak, a Királyhágon tul részekkel együtt, kiterjedése 2804 négyzsz miriaméter (4893 négyzsz. mér-föld) s van e területen 82 szabad királyi, 88 rendezett tanácsu, 719 mezőváros, 11,872 falu, 3710 puszta s egyéb telep; összesen 16471 lakott hely, 61693 köz-s 2,388,520 magánépülettel. Ily kiterjedésű s ennyi lakossal bíró országnak, a czél-szerű igazságszolgáltatás fentebb kifejtett érdekében legalább is minden egy-egy millió lakosra egyet számítva, 13-14 felelbitviti törvényszékre van szüksége. Ennyiről, sőt még többről volt szó akkor is, midőn a miniszter által 1867-ben javaslatba hozott 8 kir. tábla a jogüggyi biztosság s országgyűlés által elvetetvén, kimondatott, hogy a szóbeliségre alapítandó végleges perrend behozatalig nem szükség a budapesti s marosvásárhelyen kívül többet felállítani, mert, ha a szóbeli eljárás életbe lép, 8 királyi tábla úgy sem lesz elég, s legalább 15 fog szükségesnek találni, hogy a felelbitviti ügyek kellő gyorsasággal elláthatassanak s a perlekedő felek olcsón s kényelmesen bírák elé juthassanak. Sőt a mennyiben hazánk lakossága rendkívül perlekedő hajlumu s a felelbitviti jogorvoslatának bőséges használatához nagyon hozzá van szokva, ugyanazon lélekszámra sokkal több felelbitviti bíróságok kell szükségesnek tartani, mint csendesebb véralkottás s békés természetű népeknek. Hiszen nálunk 6 millióra s a felsőbb bíróságoknál 200 ezerre megy az ügyek száma s a semmítőszék 25-28000 panaszt intéz el, míg a párisi cassatiónál s a franciaia ez német főtörvényszékekénél csak néhány száz elintézésről van szó. — Azon régi, megrögzött szokása népünknek, hogy a legeskezelebb s egyszerűbb kérdést is szereti a legmagasabb bíróságokig felkergetni — azon misericordians fogalom, mely a szabadelvűség postulatumának tartanak, hogy szegény emberre nézve épen oly fontos garasos pere, mint a dusz-dagra nézve a sok ezer forint érték körül forgó ügy, — oly áradattal önzölük el a legfelsőbb bíróságokat, hogy egy előadó 1000-1500 ügyvel kénytelen vesződni, míg a franciaia s német felső bíró tul terhelve érzi magát, ha százát tul halad végzendőinek száma. — Elképzelhető, hogy oly óriási munkatömeg mellett, mely a magyar bíró terhel, s ennek testi-lelki erejét végkép kimeríti, mily-lábon állhat a gondos megfigyelést, érett megfontolást igénylő alaposág. — Az igazságszolgáltatás érdeke, de maga az emberiség tekintete is megküvnt, hogy bíráink fizikai erejének s egészségének kímélésére több figyelem fordíttassék; mert sem az igazságszolgáltatás sem az állam-kincstárra nézve nem közömbös dolog, hogy a férfi kor teljes erejében levő bírák a tulerítetés miatt idejekorán kidőlnek a járóból, s mint nem egy példa bizonyítja, már 40-50 éves korukban rokkantak lesznek. A magas bírák többsége már 50-60 éves korában teljesen kifárad, kimerül, s meg-törül. Elhalgatjuk a neveket, de köztudomású dolog, hogy legjobb korukban levő, kitűnő bírák kénytelenek voltak visszavonulni, ha életüket kockáztatni nem akarták, s jelenleg is nem egy név a végkimerültség szomorú jeleseihez mutatkoznak, visszariaszítva e pályától sok jeles tehetséget.

A mi azonban egyes királyi táblák kerületei kiterjedésének s az alájök rendezendő első folyamodású törvényszékek számának és a székhelyeknek meghatározását illeti: e részben mi nem nagy súlyt fektetünk arra, hogy a felállítandó kir. táblák kerületei egyforma kiterjedésűek legyenek s egyenlő lakos-számmal bírijanak, valamint a bírói ügyforgalomról gyűjtött, különben is hiányos, tökéletlen s időnként, és a viszonyokhoz képest változó statisztikai adatokra sem. Ellenben főfontosságot helyezünk a földrajzi fekvésre, a közlekedési eszközökre, s arra, hogy a kir. táblák székhelyei a kereskedelmi és iparos-forgalom és a kultura gyuportjait képező nagyobb városok legyenek. — Fődolog, hogy a királyi táblák kerületeibe lakó népesség, télen és nyáron, nappal és éjjel, könnyen, kényelmesen és olcsón eljuthasson bíróság elé s megtalálhassa a megnyugtatót, melyet a magasbírói testületlől vár.

Az, hogy egyik királyi tábla kerülete kiterjedtebb, s nagyobb népességű, mint a másik, éppen nem baj, s nem oly fontos tekintet, melynek más fontosabbat alá kelljen rendelni. Mert ha egyik kir. táblánál nagyobb az ügyforgalom, mint a másiknál, ezen könnyen segíteni lehet a tanácsok, bírák s kezelő személyzet nagyobb száma által, melyet a viszonyokhoz s mutatkozó szükséghez képest lehet berendezni és, ha kell, szaporítani, de ha a székhely geografiái helyzete, az oda vezető közlekedési utak s eszközök tekintetében olyan, mely a könnyű, gyors s olcsó hozzáférhetést neheztli vagy épen lehetlenné teszi, ez már oly komoly baj, mely ellen az adófizető s igazságos kereső nép méltán fakadna keserű panasza. Az ügy is lehetetlen, hogy egyik kir. táblánál a tanácsok, bírák és kezelő személyzet száma nagyobb ne legyen, mint a másiknál: p. o. a budapesti (mondhatni, központi) kir. tábla igen természetesen, kell, hogy több tanácsban itéljen, több bíróból álljon, s nagyobb segédszemélyzettel rendelkezze, mint bármely más kir. tábla az országban, mivel maga a népes, élénk, gazdag, kereskedő és iparos főváros annyit teendőt szolgálat a bíráknak, mint fél Magyarország. A franciaia felelbitviti bíróságok is négy osztályba sorozták tagjaink száma s fizetése szerint. Párisban 54 tanácsos, 5 elnök s egy fő-elnök van; a második és harmadik osztályban 25; a negyedikben csak 20 tanácsos.

Mellözhetlen főtökintet továbbá, hogy hogy a kir. táblák székhelyei oly városokban legyenek, melyek az ott lakó bírák családjainak lakásbeli kényelmét, s a folytonos haladás és önművelés czéljára (mert ajó bíró holtig tanul) megfelelő eszközöket, könyvtár, művelt társalgás s eszmecsera alkalmát, s gyermekeiknek iskolába járás s nevelés lehetőséget nyujtják, mely tényezők hiányában jól képzett s önérett elbíró magistrátust képzeln sem lehet, s a nemes és tisztellett igénylő bírói hivatalra csak selejtes kenyérkéregek s hivatusukat lealacsonyított szellemi és jellemi zérusok fogának vállalkozni. A ki széjjel nézett a művelt számelekzni a törvényszékek s ügyvédi testületek nagybecsű könyvtáira s tudományos kincseire, melyek az önművelésnek, szakszerű tanulmányozásnak dusz-dag forrasai, míg a m. kir. curiának, a legszükségesebb, napi használatra szolgáló kézi könyveken s törvénygyűjteményeken kívül, könyvtára maig sincsen. Azonban örömteljes méltánnyal kell megemlítenünk, hogy a budapesti kir. tábla, nagy-érdemű elnökének kezdeményezése folytán, már ezer kötetet tulhaladó szép és becses könyvtárral bír.

Van még egy politikai tekintet is, mely nézetem szerint a kir. táblák beosztásánál figyelmet érdemel, bár arra sokan semmi fontosságot sem helyeznek. Véleményem szerint nem kellene a székhelyek s beosztások tervezésénél elmellözni azon tekintetet, hogy sokféle faj s nemzetiségű hazánkban a beosztás se törénjék akképen, hogy nagy tömegekben csoportosult, különösen oly nemzetiségek, melyek magyar ellenes izgatások befolyása alatt állanak, külön királyi táblával bírijanak, hanem inkább úgy, hogy egy azon kir. tábla alatt magyar nemzetiségű lakossággal vegyitessenek. Mert ha tagadhatlan is, hogy a jól szervezett főbírók tekintélye, példája s befolyása údvös hatást gyakorolhat saját körében a magyar nemzetiség javára, — bizonyos székhelyeken, tisztán szerb, tisztán oláh, vagy tót vidéken könnyen támadhatnak afele vágyak s követelések, hogy a kir. tábla is szerb, oláh vagy tót legyen, a mi mellett

nemi méltányosság látszik fenforogni, holott, ha a kerület népessége vegyes, ha különösen egy részben magyar, az eféle vágyak s követeléseknek méltányosságai alapja elenyészik. — Továbbá a Magyarország s volt Erdély közti unio teljesbbé tételére, czél-szerűnek tartanám azt is, hogy a régi határok a királyhágon inneni s tul részek közt, a kir. táblák felállítása-nál s azok területi beosztásánál ne respektáltassanak, s a gyökeresen megszűntetendő elkülönzési reminenciák s hajlamok válszafalán ez irányban is res-tössék. Jöjjön nehány volt erdélyi bíróság magyarországi kir. tábla alá, s megfordítva. Ez ugyan nem törvénykezési s igazságszolgáltatási, de oly politikai szempontok, melyekre a törvényhozás e kérdés-nél figyelemmel lehet.

Egy bíró.

Budapest, decz. 29.

A diplomáciai akció középpontja e pillanathon Konstantinápolyban van, hol a nagykövetség szorongva várják a porta nyilatkozatát az eleje terjesztett javaslatra nézve a választott bíróság ügyében — noha csaknem biztosan tudják, hogy ez a nyilatkozat elutasító lesz. Egy párisi távirat, mely félhívatolt forrásból ered, az ügy állását így adja elő: Miután Lord Lyons a mult szerdán bejelentette Anglia csatlakozását, az európai egyetértés helyre van állítva s a választott bíróság terve a második fázisba lép. A hatalmak kötelezik magokat, hogy közreműködnek a választott bíróságban, ha ez négy szavazatnyi többséggel hozhatja határozatait, s ha Franciaország-nak sikerül Törökországot és Görögországot az ítélet föltételén és teljes elfogadására rábírní, Franciaország és föltétlenül elfogadja, természetesen az összes hatalmak erőles támogatásának föltétele mellett. Athenben és Konstantinápolyban most van folyamathan ez a diplomáciai akció. A sikerben még mindig remélnék — először azért, mert a javaslat visszautasítását béke-zavarásnak tekintették, s másodsor mert a visszautasítás esetén Európa teljesen elvonná magát az egész ügytől, a mi Görögország nézve végetes lehetne. Ha mind a két állam elfogadja Európa javaslatát, akkor a választott bíróság a harmadik fázisba — vagy konferencia vagy a kabinetek közti folyó tárgyalás alakjában.

Ha nem fogadják el? Nos hát akkor marad minden az „első fázis”-ban. Görögország különben, bármily hatalmas veretési s mellét, ovakodott eddig attól, hogy határozottan nyilatkozzék. S volt is erre oka azon figyelmeltetések után, melyeket Mouy francia követlől kapott. Mouy urat ugyanis kormány határozottan utasította, hogy a német követlét teljes egyetértésben járjon el s értesse meg Georgios király tanácsosaival, hogy a berlini konferencia határozatai egy-egyedül csak egyszerű tanács, a két félnek adott ajánlás gyanánt mondatnak ki, de sohasem tartalmazták a végrehajtásra való kötelezettséget, s hogy e szerint Görögország, ha ma minden intelm előtt maradjon marad s háborúba bocsátkozik, ezt saját veszélyére fogja tenni. Annyi azért folytat mégis reménylenek, hogy ha Törökország a javaslatot elfogadja, Görögország nem lesz hátróság az elvetni. Ha Görögország azt a kikötést teszi, hogy először is a bíróság ugyanazt ítéle meg neki, a mit a konferencia megítélte, s hogy másodsor a hatalmak keszkezdjenek az ítélet végrehajtására; ugy ez merő képtelenség és impertinencia. Mert a hatalmak erre hajlandók valának, nem lenne szükség bírósági ítéletre, hanem egyszerűen végrehajlatnak a berlini határozatokat. A mily hihetetlennek tartjuk ennelfogva Kummuduros urnak ilyes nyilatkozatát, épp ugy kétségbe vonjuk Asszim pasának azt az állítólagos kijelentését, hogy mily helyt készszer-föltételle csak egyetlen hatalom is beleegyeznek, a porta rögtön haza fogja hívni atheni követét. Megjegyezzük azonban, hogy a végrehajtási klausula hír szerint Angliától ered a mi nem valószínűlenn.

A trasvaali eseményekről Londonba az a hivatalos jelentés érkezett, hogy a boerok megszállották Utrechtet, az ország egyik jelentékeny városát. Az indiai kormány utasítást kapott, hogy egy ezred lovasságot, egy ezred gyalogságot és egy ütég ágyut küljön a Jöreménység fokára. — Capetownból érkezett jelentés szerint, egy a törvényhozási testület több élököl tagjából álló küldöttség kérte a kormánytól, hogy kormánybiztost küldjön Transvaalba és a legfőbb itélőszék elnökét bízza meg ezen hivatalal.

Az itországi ügyekre vonatkozólag egy londoni távirat a következőket jelenti: „Mindent tekintet Dublin felé irányul, hol a Parnell és társai ellen per megkezdődött. Azt remélik, hogy ott az agrarius liga autentikus nézeteivel fognak megismerkedni; a mennyiben ez legujabban a „N. Fr. Pr.”-ben is panaszkodott, hogy ezújlatt hamisan fogták fel. Az agrarius liga tegnapi gyűlésében Power O'Connor a liga egyik vezető beszédet tartott egy rezolúció indoklására, mit egyhangulag elfogadtak. E beszédben következő tétel fordult elő: „Állítom, hogy

Irország kormányozható, ha megfelelő kormány tartja kezei között; ily megfelelő kormány azonban csupán Irországnak saját parlamentjében található. Minthogy O'Connor Parnellnek csak organuma és minthogy ez utóbbi a gyűlésen jelen volt, de a beszédre egy szót sem szólott, annál fogva valószínűleg nyer azon állítás, hogy valamint Parnell, úgy az agrarius liga is csak a tartományi törvények reformjára törekzenek és nem Irország Angolországot elsajátítására.

May, Fitzgerald és Barry bírák előtt a Parnell és társai elleni tárgyalás 11 órakor kezdődött. A termet nagy közönség töltötte meg. Valamennyi vádlott megjelent. A kormányt a koronagyűlés, a főügyész és öt ügyvéd képviselte; vádlottaknak kilenc védőjük volt. Azonnal a tárgyalás megnyitása után May főbíró nyilatkozatot olvasott fel, melyben azon beszédét világosította fel, melyet a tárgyalás felfüggesztése végett beadott megkeresésben tárgyalása alkalmával legközelebb tartott és mely miatt a leghevesebben megvádolták. A főbíró azt mondta, hogy noha ő akkor egyáltalán tárgyalásgon szót, a mennyiben ő csupán a vádatk ismételte a nélkül, hogy véleményét nyilvánította volna és habár neki most is az a nézet, a mi akkor volt, mégis minden félreértés kiküszöbölésé végett, a jogszolgáltatás névze legjobban tartja, ha a tárgyalásban nem vesz részt. Ezután a törvényszéki teremből eltávozt és helyét Fitzgerald foglalta el.

A behívott 24 esküd közül csak 18 jelent meg, noha 50 font sterling bírság-függettelést történt az ideász. Hosszabb vita után 12 esküd kösöröslése engedték meg; ezután kezdődött a tárgyalás. A főügyész vádját főleg összeesküvés (Conspiracy) miatt emelte, terjedelmesen kifejtve, mennyire veszedelmes az ily összeesküvés az országra s a népre nézve és a conspiracy tényállását az agrarius liga vezéreinek beszédeivel igyekezett bizonyítani.

Leonard Henry Courtney haladó liberális híri szerint Arthur Wellesley Peel helyébe a belügyminiszteriumban az államtitkári állást eldólgatta volna.

Az 1881-re svájci szövetségi elnökké megválasztott Anderwerth, mint ismeretes, agyonlétét magát. Minthogy pedig Welsi eddigi elnök hivatalos teendőit néhány nap múlva véget érnek, a szövetségi tanácsnak haladéktalanul meg kell ejtenie az új választást. A lépő elnök a svájci alkotmány szerint nem választható újra, úgy hogy Welsi elnök nem maradt az ügyek élén. Anderwerth helyébe valószínűleg Numa Drozt, a már alelnökké megválasztott szövetségi tanácsost fogják elnöké választani.

Amerikai levél.

— Az „Egyetértés” saját levelezőjéről. —

— New-York, nov. 30.

Ha az amerikai... bírálta állás, rangu vagy foglalkozása legyen is — hetköznapon üzlethez „otthonába” lép, először gyomrát elégeti ki, avval, hogy jó ízűen eszik; aztán szívet, avval, hogy családja körében mulat, végre nyugalmat-vágyat, avval, hogy lefekszik. De ha nyugalmat is hájtja már fáradt fejét, ezt azon tudatallal teszi, hogy másnap reggel ismét reggel nem állania, s így nyugalmat nem teljes, nyugalmat ideiglenesen csupán; de ha szombat este fekszik szőnye alá, ezt az absolute nyugalmat zavartalan boldogságban teszi, bátran állhatni, hogy nincs előlény ezen a kereset világban, ki oly édesen aludnak mint az amerikai szombat éjél. Hogy is ne! Hisz másnap vasárnap van, nyugalmat, teljes zavartalan nyugalmat! Holnap nincs üzleti zaj, nincs üzleti gond, nem zavar kegyetlen bank-hivatalnok váltógazd, sem fenhézőző „Clerk” tunyaszavával, meg levelet sem kell holnap felbontania. Vasárnap a cselekvés lezárása egy érvényes szem! Vasárnap a „siesta” édes napja. Itt vasárnap nem jöhet az ember annak tudatára, hogy vannak lények, kik dolgoznak is, és hogy a munka emberi szükséglet és földi jótétemény. A mily eszevesztett büszséggel dolgozik a yankee egész héten — époli kétségbeesett phlegmatizmussal pihen ezen az egy napon. Az utcazk kihaltak, a bolok zárják, meg a levegő sem mozog, maga a csipő mekítő is lanyhább.

Ha valaki fogalmat akar magának szerezni arról, hogy néz ki New-York, hogy néz ki Amerika vasárnapon — annak jobb tanácsot nem adhatok, mint hogy figyelje meg, hogy néz ki Budapest főleg a Lipót és Terézváros az izaltul közadakások „Engesztelő ünnepén.” Így és nem másként néz ki a tegnapi még zörgő-zajgó, sűrű-forgó, lármázó szaladó, robogó, számító, dolgozó New-York.

Hogy különben a vasárnapunk Amerikában államtervényileg van ellátva, az közismert tény. A vasárnapunk munkája ellátása — nem vallási háborúgok részéről, de állami közegok által nem újsg. Történelmi tény, hogy már Nagy Konstantin 321-ben szigorúan megtiltotta a vasárnapokoni dolgozást, később ugyan a föld megművelésére e napon kedvező időjárásról meg len engedve, de a 649-ben tartott Chalonsi zsinat a teljes absztinenciát állította helyre, melyet III. Leo (717-41) vitt szigorral keresztül. Bírálmy nagy „feltaláló” tehát a yankee-ek, ez nem az ő erényük, és nem az ő „fálmányuk”. Egy amerikai vasárnapról szóló az a Sunday School-t, a vasárnap iskolát említették ahgnyi, annyit tenne, mint Jeruzsálemet hiraplatósióknak memni és a Salomon templomát le nem írni. Ezen vasárnap iskolában a practikus tudnivalók mint p. o. irás, olvasás, rajz, számolás stb., de főleg a hitban adnak el s az oktatás nyegyen. Az első vasárnap iskolát S. Boromeo nevű emberbarát állította fel a 16-ik század közepe táján. Már a 16-ik század végén a protestans államokban szenteszték állították fel ily iskolák, míg a katolikus államokban ezen intézmény csak a 18-ik században birt gyökeret verni. A modern vasárnap iskolá alapítója azonban Robert Raikes nevi könyvnyomozás, ki 1872-ben „Gloucester” városában állította fel azt, homént az intézmény azután 1791-ben az Egyesült-Államokba, s innen főleg a tengeren túlsóországi közlekedés és ezáltal keletkezett gyakori érintkezés folytán — 1825 táján Hamburgba és innét Bremába átszármozott. Amerikában ezen iskolákat egy minden felekezeten felül álló társulat az „American Sunday School Union” kezdi és igazgatja. Ezen társulat 1824-ben alapított, éventén 100,000 dollár jövedelme van s 8000 iskolát tart melyben 60,000 tanító 438,000 tanuló oktat. Ezen vasárnap iskolák azonban az utóbbi időkben az egyes hitfelekezetek direkt hatáskörébe mentek át, s azóta „Sabbath School”-nak nevezetnek. Lélekemelő és az igazi emberbarát szívét ösztönö megelégedéssel tölti el ily iskola meglátogatása — mely úgy a tananyag és tantermet, mint

a tanerök tekintetében a paedagogia legnagyobb vívmányaival van ellátva és berendezve.

Sabbath-School-októl a Temperance Societyhoz nagy ugrás; de ezen ugrást tulajdonképen nem is szükséges tenni, mert e két intézmény között van egy hid, melyen az „associatio idearum” segítségével könnyen át lehet jutni, és ez ismét a vasárnap. Említettém fentebb, hogy vasárnapon az italméréséi valamint minden egyéb holtok zárva vannak. Ezt a törvény rendeli így. De ezen törvény valamiről megfeledeztek, elfelejtették, hogy vannak yankeek, kik vasárnapon is szomszajk, és e napon sem utasítanak vissza holmi italokat és kik, ha a templomban, ha ugyan járnak oda — zsol-táraitak elnékeltek, igen nagy és kiolthatatlan vágyat éreznek whiskey-t vagy liqort, bort vagy sört önteni az önkéltől kiszáradt garatra. Az ilyen istentelenség yankee megfogalmazásában a bíns gondolat, rögfön beföldül valamely italméréséi melynek hátsó ajtaja — valószínűleg tulajdonosa felelőssége folytán — nyitva maradt. Belépőn a sötét terembe, mert hisz az ablakok mind be vannak téve és le vannak függönyözve, meglökésére maga előtt lát egy más yankeét is, ki valószínűleg hason bínsot vágyak vezettek ide, de ki esendően ül kukucájában és legalább látszatra — újságlapokkal van elmerelve. Az italméréséi yankee bort vagy sört rendel, a bortulajdonos zajtalanul elébe állítja a kívántat, de midőn a mítsen gyantid yankee akajhoz emeli a poharat, és a plegmatikus „store-keeper” márkát nyitogatja a pénz átvételére, a kuczkóban guggoló ártatlan kúpi „ipse” mintha kigyó harapta volna, felriog, konstabert hoz és a jó vendégül fog bört, a vasárnap munkaszünet megszegése miatt hívőrsre vételi. Száz szó egy ellen, hogy az istenféle „feladó” az Ártatlan újságolvasó a Temperance Society tagja, vagy detektívje volt.

Ezen „temperance-egyletek” roppant ellenőrzést gyakorolnak a szegény italméréséi boltsók iránt és nincs nagyobb két ellentét, mint Gambrius vastaghasú földi ágense és a „temperance” agense. Két esküd ellenség. Tudvalegő ezen temperance Society-k fővele a szesz italoktól való teljes tartózkodás főczéljuk ezen absztinenciát minden uton-módon keresztülmenni és terjesztani.

Az eszme ily egyletek alakítására az Egyesült Államokból indult ki, hol mint legelső ilyen szervezkedést az 1808. évben Saratogában N. J. államban alapult gyűnevezett „Temperance Society of Moreau and Northumberland” című egyletet látjuk feltűnni. Már 1826-ban, tehát csupán 18 évvel ezután, alakult Bostonban egy másik hasonló egylet az „American Temperance Union”, mely összejövetelét rendszeren nagyobb tengeri kikötő helyeken szokta tartani, hogy így elérni mel szélesebb körben terjedjenek. Ezen egyletek azonban nem kívánták tagjaikat a teljes kizáró tartózkodást, hanem a bor, sör és gyümölcsbor mértékletes ivását megengedték, sőt 1833-ban az Unió gyűlésen hozták és a teljes absztinencia keresztülmenni elzöld indítvány nagy többséggel el is vetették. Míg a temperance szövövi ily körben mozogtak, addig miközben meg egyrészt hasznos volt a néptömegek erkölcsi nevelése, addig másrészt éppen a bor- és sör-ivás megengedése folytán a pálinkák majdnem egészen kiszorították, a mint hogy egyik legnagyobbb embertik Muthen Carey is a mértékletes borhívásban látta a pálinka legnagyobb ellenségét. De az egylet elveiben szélsőségekbe merült, tulesapota a lehető legkorlatlan és megfélekkézt arrol, hogy százados szökást, melynek kellemesen és szívesen vetette magát alá az emberiség legnagyobb része — egy csapással erőszakos és paragrafusokkal ellátott. Kitartani nem lehet. Nagy hiba volt tehát a „temperance” szövöviöknek azon elhatározása, melynek fogva — Saratogában 1826. évben tartott gyűléseikben a teljes tartózkodást elvették, a „totalabstinentia” proklamálják. Ezzel a „temperance” megszűnik komoly törvények tartatni, ezéljai kivetlenekké váltak, harvankilátás nélkül lettek, pozíciójuk tarthatatlanná változott. A társulat azonban hiú maradt tagjaival folytatva miközdesét és főleg azon törekedtek, elveinek azáltal verni mely gyökereit, hogy azokat az Unio valamely államában törvény erejére emeli. Ez sikerült is nekik Maine államban, melynek legislatorja, főleg „Neal Dow” képviselő buzgó közbenjárása folytán 1851. évben az u. n. Maine Law-t hozta, melyben kimondották: hogy részegítő kábító italk nem készíthetnek, ne adassanak el italt való használatra; hogy egy ügynök nevezetessé ki minden egyes város és helységben, kinek kötelessége volna — szesz készítményeket eladni — de csupán chemiai és gyógyászati czelokra; hogy a szesz italokat eladók keményen büntetessenek és bírságotlansanak; hogy a szesz italok törvényellenes eladói a jury-ból kizárassanak és végre hogy szüntelen motozások tartassanak tiltott italk után, melyek felidézések esetén elköszötassanak és megsemmisítessenek. Ezen törvény, melyről szószóló azt mondták: „It is a law for the people, not for politicians, it is a terror to those, who do ill, and a praise to those, who do well, it is a fire annihilator and the destroyer of the gigantic crime of crime” ezen törvény még maiglan is fennáll Maine államában és még maiglan a legulsóbb sebeket vigja az állam nemzetgazdasági szervezetébe. A Maine államát kivított nagy siker további küzdelembe buzdította a bor ellenségeit s így elveik érvényesítésére nagy politikai pártokkal szövözkettek, melyek a szövetség árt, kisebb nagyobb szesz ellenes conezstókkal fizették meg, ott pedig, hol a prohibíció, a megiltást, ki nem vihathák, ott compromissumra léptek, melyeknek következménye volt a nemely államokban hozott ugynevezett „Local Option Law” melynek értelmében bármely város vagy helység polgárainak az állami törvényhozástól függetlenül jogában állott a szesz italok eladását tiltatni. Ezen Unio legfőbb törvényszéke azonban egy döntvényben ezen Local Option Law-kat alkotmányelleneseknek és így érvényteleneknek mondta ki. A legjelentékenyebb mondatnati legelső temperance szervezete, az u. n. National Temperance Society, melynek New-Yorkban, hol az igazgatóság székel, szép nagy háza van és mely havonként egy hirdapot ad ki ezen czim alatt: The national temperance Advocate. Ezen egylet, melyben a temperance elvei megtestesítve vannak és mely azok keresztülvitelére a legtöbbet tesz 1866-ban szerveztetett, a mint programja mondja: „For the special work of creating and circulating a sound temperance literature”, tehát röviden egy mértékletességi irodalom teremtése czéljából.

Az egyleti tagság feloszlók, évi tagokra és élethossziglanokra, továbbá élethossziglani igazgatókra és pártolókra, és képviselőket az ország különféle hason egyletek választottjaiból alakult 30 tagu végrehajtó bizottság gyakorolja. — A társulat eddig 750 különféle könyvet, rőpiratot ugynevezett „text books”-okat bocsajított közre, melyek mind essay-okat, érveket, bizonyítványok és statisztikát tartalmaznak; érintik a szeszkerdes fizikái, „vallási, tudományos, politikai és pénzügyi oldalát. Értekeznek az „alkohol” természetéről és következményeiről és megvilágítják a bor, sör és egyéb szesz italok káros hatásait. Azonkívül kiad kisebb személyesülteket a Sunday School számára, történeti elbeszéléseket, képes könyveket, mértékletességi önék és zsolár füzeteket

és egyes szónoklatok és praedikációkat. Az egylet fennállásának 14 éven át több mint 7800 dollárt áldozott ezen czélokra és körülbelül 450,000 lapot nyomtatott, míg az ingyen kibocsajított könyvek és füzetek értéke a 34,000 dollár jóval felülhaladja; maga a társulat fentemlített közlönye havonként 1 dollárért kapható.

A társulat eszközei közt a könyvek és a közlöny kiadásán kívül — eltekintve a politikai körökre gyakorolt befolyást — főlegyét foglalnak el az alkalmi praedikációk, melyek időnként egyes temperance lelkesek által tartatnak s az oroszkótt kisközölt időnkénti bizonyítványok, valamint külföldi kapacitások, mint p. o. Dr. Richardson, Dr. Edmonds, sir Henry Thompson, továbbá belidiek, mint Dr. Willard Parker, Dr. N. S. Davis szavkönyveinek közléte. 200 oros adatot ki egy, mint a társulat hivatalosan nevezi, fontos orvosi nyilatkozatot az alkohol ellen.

Kimutatják továbbá, hogy hány ember halt meg csupán a szesz italok mértékletlen élvezete folytán. Az unio minden nagyobb városban a népesség téreken nagy medencéket állítottak fel, melyekben jeges vizet tartanak. Ezen jegesvizet ingyen szolgáltatják. Tapasztaltam azonban, hogy a jegesvizet ivók legnagyobb contignensét nem meggyőződéshű jámbor temperancekre szolgáltatják, hanem, hogy főleg iskolás gyermekek, különösen az ifjabb nemzedék, továbbá a pálinkás és boros holtokból felmelegítő kitantergő veres orru polgárok áldoznak leginkább jeges olción, természetesen, hogy nem ritkán találkozik egy jobb állású temperance tag is, ki bizonyos ostentatcióval főt magának utat a medencézt körüljárjón néptömegek és kímért gesztussal, a medencze eszesen függő ajtókat szemekkel — emelvén akajhoz a plőpoharat innépelyesen fenégek trüli.

A free-vice water kiosztásának legújabb neve azonban az u. n. amulans medencék, azaz vándorló medencék, melyek utcáról-utczára járnak, mint náunk az öntöző koszik és osztlak a felhevült közönségnek az egyedül boldogító jeges-vízet ad majorem temperantiae gloriam. — Az egylet főterköve továbbá mint már említettém, törvény segítségével érvényesíteni elvitt; így sikerült nekik a „Supreme Court” egy bírának azon döntvényét kieszközölni, melynél fogva nincs New-York államban oly törvény, mely ale és sör söréset engedélyező licenck kibocsajítását megengedné, hanem hogy egyedül az u. n. Hotel licenck adhatók ki szesz italok kímérésére. Ezen döntvény egészen felbuzdította a brooklini sörözők és szesz-mérekét annál is inkább, mert az accie ügynökök azóta csak hotel licenck-et adnak ki, melynek mindegyike azonban 250 dollárba kerül, holott eddigi licenck 50 d-n volt kapható. Természetesen, hogy a templom város (egy nevezeték Brooklin) valamennyi korcsmára és szesz-mérekéjét egf-féle megmozgatták ezen határozat megdöntésére, ami csakugyan sikerült is nekik, a mennyiben a legtöbb törvényes és egy más bírja az előbbi állapot visszahelyezését kimondó döntvényt hozott s így a temperancek egyelőre felsültek a brooklini sörözők pedig viktoriát kiidőztak és az öröm sörtengerében úsznak.

Egy más városban a temperance — egy detektívjezt éppen, midőn vasárnap a boros boltokat leste, nyakon csipték és úgy elphalókt, hogy — őh fatum — borral kellett mosni halántékait meg magához tért a szegény polgárról viz-apostol. Magában New-Yorkban a free ice water ellentétét találta a free-bee-ban. Szabad a sör! Eszébe jutott t. i. egy Broadway-i sörmőri yankeának, hogy ő 30 napon át ingyen fogja sörét adni a publikumnak. Fogta magát tehát és kitette órási titkát: „Free Lager for 30 days.” Kollégái feltökétek: „Még az egész város ingyen sörét fog szörpölni és így a sörök törkösén szárad, midőn lehetőséget megtekinék, hogy a spekulans sörmőri sört ne kaphasson, de hiába volt minden láma, jó pénzért bizony csak úgy folyt hozzá a sör, mint a Duna vize a Fekete tengerbe. — A publikum természetesen egész vendéglőst rendezett a furlangos yankee boltok jához és minthogy erőszaklat ellene mítsen tehettek, jószóval próbáltak rajta erőt venni és így kollégáinak egy nagyszámu küldöttsége jart lana. Kik azt kérdezték tőle, hogy hát tulajdonképen miért mért a sört ingyen, és hogy egyeztetés össze ezen eljárás haszonai törekvésével. Miután az így megkérdézett a küldöttséget ingyen sörrel jü megtraktálta így felelt nekik: Lám tölcsön adtok s a n d v i e h-okat, hogy elkeljen sörök; én pedig ingyen adom sörömet, hogy tulgyek vendéglő-jaimon; s így kitűnő „gszef” csinálk; mert néztek a sandvich belekerül darabjából 1/2 centbe; eladok naponta 700 darabot 5 centig, tehát 700-szor 3/2 centet nyerek rajtok, mar most igaz, hogy a sört ingyen adom, a sör pedig p-nuzembe kerül, de tapasztalhatjátok, hogy a látogatók 30 százaléka a szolgáltatást sört megízelt, és szint mert nem szorul ingyen adományokra, rézint mert a körülkölöt előtt szegénynek magát, nézint inni, mítszért naponként kímértém 1500 pohár sört, de nem volt köszönet benne, mert ezek a furlangos korcsmáros saját szavai: „they were small glasses and the foam courts.” — A pohár kicsiny volt és sok volt a hab. — Így számít egy amerikai! — Visszatérve a temperance Society-ra fel kell még említenem, hogy e napokban érkezett New-Jersey-be Ruf-Gardner nevű apostolok, ki mindennap praedikál és igyekszik propagandát csinálni elveinek, hogy továbbá Auburn városában a tőzdepártment főmérnök elhalálozván, az ottani presbyterianus lelkész J. P. Clymer ily czimú praedikációzt tartott: ki ölte meg a főmérnököt, — melyben a temperance ellenesét és minden borivót egyenesen gyilkosnak nevez, és azt állítja, hogy a mérnököt a szesz ölte meg s így a többi szeszivók czinokostársak voltak halálában.

A most esetelt társulaton kívül vannak az nban még más hasonlózt egyletek is az Unio területén ilyen mindjárt az u. n. Good Temp-lars czimú egylet, melyet 1852. év július 21-én Curtis Nathaniel alapított Ithakában New-York államban. Ezen egylet elve: Hit az istenben, szesztiló tartózkodás; fogadása annak, hogy valamennyi családtag nagykorúsága elértekor a társulat tagjává avatattik; valamennyi tag egyenlőség, társadalmi állás, rang szinje és vallás különbség nélkül. Az egylet lejtje: (Faith Hope and Charity) Hűség, Remény és Kegyelet. Tagjai száma az 500,000-ét meghaladja; ilyen továbbá az u. n. Sons of Temperance” czimú társulat, mely 1842-ben alapítván, jelenleg 200,000 tagot számlál, végre az ugynevezett „Catholic total abstinence Union” Hugh Rue O'Donnell massachussetsi illetőségű lelkész vezetése alatt, mely az u. n. Irish total abstinence Unioval 1873 okt. havában fusionált, s mely az utóbbi egylet nélkül 26 subordinált uniót számit kebelében 617 társulattal és összesen 60,000 taggal. Említett érdemel mégve me a Temperance által Connecticut-ban felállított kórház mértékletlen asszonyok számára (Hospital for imtemperate women in Connecticut), melyben oly nőmémek lennek felvételt és gondos ápolást, kik a szeszivástól elpártoltak vagy érzéketlenül megbetegedtek, de ezentul a további ivástól innépelyesen lemondtak.

VIDÉK.

* A kisvárdai választó kerület választóihoz. Felhívás! Politikai viszonyaink szükségessé teszik, hogy az országos pártok elvi alapon szervezessenek. A közélet lefolyó idők eseményei minden elfogulatlanul és függetlenül gondolkozó polgár előtt a „függetlenség” elnevezés alatt alakult országos politikai pártot tüntet fel, mint olyat, melynek bevalott és köztudomású lett elvei valósisásával Magyarország politikai és közgazdasági érdekeit parlamentáris uton megvédhetők és visszaszerelhetők. E nézet vezette az országos függetlenség pártnak a megyében lakó pártbíreit, midőn az országos függetlenség párt központi bizottságot nyert behatás következtében a pártunk 1880. évi nov. 30-án megyei szerveződéssel megteremtődött, mely gyűlésen a pártunk választó kerületének való szervezése elhatározott. Az ezen czélból kiküldött választmány megbízásából alólítottunk jutott a polgári kötelesség, a kisvárdai kerületben lakó elvtársaimat egy párt-szerveződéssel gyűlése elhelyelni. A mely kötelességnek megfelelően a midőn tudatán, hogy ezen gyűlésnek Kis-Várdán a nagy-vendégül nagy termében leendő megtartására határozott 1881. évi január hó 5-ik napjának d. e. 10 órája tízetelt ki, — egyszersimén vagyok bátor a t. elvtársakat tisztelettel felhívni, hogy ezen párt-alkuló gyűlésre minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek! Okolicsányi Menyhért.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük a hó végén lejár, hogy u. j a b megrendeléseiket a hó végén megenni méltóztatassanak.

Lapunk előfizetési ára:

Január hóra — — — 1 ft 80 kr.
Január-lebörár — — — 3 ft 60 kr.
Január-márczius — — — 5 ft — kr.
Január-június — — — 10 ft — kr.
Január-december — — — 20 ft — kr.

Lapunk minden napon, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelenik.

Az előfizetésnek székének, lakóhelyének s az utolsó postának tisztán s olcsóbbal kitartást kérjük, hogy a lap szétküldésében hibás ne történjen.

Előfizetés a hó barmty napjától el fogadnak.

Régi előfizetőknek legkezelemben megköszönjük, ha ezimásig azokat a postautalványt székere nagyszára beküldik a kiadósítónak.

Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés” kiadóhivatalába (Himnó-utca 1. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala.

ÜJDONSAGOK.

— Lapunk más száma mellékletének tartalma: Iródelv. Törvények és csanak. Szász művészet. Egyetek, társulatok közgazdaság. Tárca: Bökező úr-oros. A hó legújabb ése.

* Időjárás. dec. 29. Európában: A nagy lényomas Balkán-félszigeten van, a depresszió a kontinens északnyugati részében Németországban mérsékelt délnyugati szelelék mellett az idő boris, csapadékos. A hőmérséklet keveset változott. H a r a n k b a n a r: főbbnyire déli és keleti kő változó helyenként oros szelek mellett a hőmérséklet valamint a lényomas is feljebb szállt. Az idő csaknyugaton többnyire borult, a délkeleti félben helyenként derűs mellett nagyobb keves csapadék volt. K i l l a t a s a j ó v ó r e: Havánban az északnyugati félben boros, helyenként esapadékos idő várható továbbra is, délkeleti kisebb félben helyi derűs mellett keves csapadék lesz. A hőmérséklet általában keveset változik.

— Személyi hírek. Zichy Mihályt a M-g hire szerint Somogy megyében követelőzőnek akarják fölletetni. A nagyhírű művészt tudvalegő somogyi születést. — D e l i b e s Leo híri szerint Budapestre készül, hogy maga igazgassa „Jean de Nivelle” czimú dalművének első előadását. — T o r m a y Bélát az állatgyógyintézet igazgatóját az állategészségügy terén tett irodalmi s gyakorlati kitűnő szolgálataért az angol Royal College of Veterinary Surgeons tisztelettel tagjának választotta. — L ó n y a y János főispán M.-Szigetért, Birken-holtz lovag Bécshöl, Prudie francia lovag Jászvársból, Dr. H a m m e r e r egyetemi tanár Boroszlóból tagnap a fővárosba érkezett. — A kis-kiszassi kerületben T u b o l y Viktor függetlenség párti ügyvéd 104 szavazattal megyebizottmányi tagnak megválasztottat.

— Az új bankó. Az osztrák-magyar bank budapesti igazgatósága szíves volt felváltást mellett az új 10 frtos bankjegyeknek több példányt már ma beküldeni lapunkhoz. Az új bankó igen díszes kiállítású papiros, sokkal kisebb a régivel, de vastagabb és finomabb anyaga. A vastag, két keret, mely a bankjegy szövegét körül fogja, s melyet csak a sorozat számjegyeinek piros nyomása élénkit némileg, eleinte ugyan kissé szokatlan lesz; de meg vagyunk győződve, hogy kiki csakhamar megszokja, sőt mentő többet lát magánál, annál kedvesebb jelenségnek fogja vallani. A bankóunk tudvalegőleg egyik oldala magyar, a másik német szöveggel van ellátva, a mi előre láthatólag azt fogja eredményezni, hogy ha a bankó szakad, Magyarországon a német, Ausztriában a magyar oldalát ragaszthatják be. — Ekkép a pénzügyi különválás, melyet némely nagyfejű bölcsek kivetellennek mondanak, rövid időn ténnyév válik. — A bankjegy január 3-án adatik át a közörforgalomban.

— A családnevek magyarosításának s helyelytelnek törésének kérdése Pest-megye legközelebbi rendkívüli közgyűlésén szóba fog hozni. A mult vasárnap a névmagyarosítás ügyében választott végrehajtó bizottság Dr. Szívák Imrét kérte fel individváltételre és a főváros is fogja tárgyhán kérvényt beadni. A végrehajtó bizottság 1881. jun. 2-án d. e. 11-12 óráig az íparosok körében (Ferenyek házira I. em.) ülést tart s ott vele szóval vagy írásban értekezni lehet.

— Az új évi köszöntések a budapesti kavész-partisulat tegnap választmányi ülésen a kivételhazban szokásos újvi üdvözöljegyek kiadására hoztak elhatározást, hogy az idén sem alkalmatlankodnak a vendégeink újvi üdvözöljegyek átadásával és a tavaly behozott szokást az idén is megtartják. E határozatnak 6 káves nem vetette magát alá.

Kossuth és az akadémia. A „Föv. Lapok”-ban olvassuk a következő közlést: Az akadémia második osztályához tartozó tagok körében hallottuk, hogy a nagyjutalommal többen a Kossuth „Iratai”-t óhajtki kitüntetni. A nagygyűlésünk pütkös hetére eszen, ez az így még most természetesen csak magán-tervezés tárgya lehet egyes tagok között.

— A zágrábiak javára a zürichi magyar egylettől nem 476 forint kaptunk, mint má lapunkban tövédsébb közölteit, hanem 450-ét. Gyűjtésünk összege e szerint 76 forint és 450 frank. — Megemlítjük itt egyuttal, hogy a zágrábiak javára f. hó 16-án rszndezett horváth angverseny tiszta jövedelmét, 800 forintot, átadták a horvát miniszteriumnak. Számos felülfizetés volt, köztük B. Inkey Nándor 72 frt, Dr. Herich Károly 30 frt, Németh I. 40 frt, B. Phillipovich 23 frt, B. Edelshelm-Gyulai 20 frt gyűjtéssel. A

bizottság az adakozóknak, nyomdának, zongoratalajdonosoknak s vasutizagatóknak a siker előmozdításáért köszönetet mond.

— Öngyilkos ügyvéd. Nagy János pártai ügyvéd a napokban Rimaszesett kivégeztetett magát. A szerencsétlenül a Gómr és Kishont meg ezeket írja: Nagy János újabb időben Pálalában lakott atya házában, ügyvédi dolgai szorgalmasan végezte, de eladósodott, s a fizetési kötelességekre, a sűrű intéseknek nem birt eleget tenni; becstelileb adósságait törlesztani alig tudta. Mindezekhez járultak családi bajai, nejtől el kelle váltania. Ez és 4—5 éves kiskoru leánya Rimaszesett laknak. Oda ment, a fogadóba szállt, a fogadósnéval éléken társalgott, ékezt, kedves kis leánya hozzá jött, hirogatta hazá a mamához. Az ártatlan csevegések megköszöntették. Az asszonyt később kiküldte, hogy fogasson be, hazá meg Pálalába. Mikor a kocsit készen állt, ki ment, megmondta a fogadónak, hogy ő vele utóljára beszél, és perze fréfnák vette. A helyett, hogy felült volna a kocsira, vissza ment a vendégszobába, magára zárt, felső ruháját levette, az inget feljajította, ledől a dívánra és szíven ölte magát. Ugy törték rá az ajtó s meghalva találtak. Szívpereszto jeletet volt, mikor kis leánya ráborult, elkezdte kölögtetni, hivatolni, azt híven, hogy alszik. Holttestét Pálalára hozták, itt temették el.

— Föltámadt a koporsóiban. A 27-márómból írják a következő esetet: E hó 29-én délután egy előkelőbb hivatalnok temeték itt. Midőn a nagyszámu kíséret a sír körül összegyűlt s a sírások már a koporsót a sírho le akarták eresztetni, egyszerre hangos kopogás s hallatszott a koporsó fedelén. A jelen voltak szörnyülködése még fokozódott, midőn a koporsó felnyitása után a halottat ugyan mozdulatlanul, de annyira megváltozott helyzetben találtak, hogy kétségtelen volt, hogy a kopogás attól eredt, a kit épén elakartak temetni. Az elrojtött rögtön bevittek a halottas kamrába, melyeknek ajtaja elé nagy hajdút kellett állítani, hogy a tömeg toldalását, mely a városból özönölni, visszatartsák. A megkezdett felelésési kísérleteknek az az eredménye lett, hogy a halott másnap reggel józian röggelgett. Az eset, melyet egy bécsi lapban olvassunk, Komáromban roppant feltűntést kelt.

— Gyilkosság az oltár előtt. Buzitán (Abaúj) egybegrült a község apraja nagya az éjféli misére s pedig mint ez rendszeren szokott történni nem a legjobban állapotban. Így két fiatal legény, kik már régóta nem a legjobb szemmel néztek egymást; ezek az oltár közelébe kerültek, ott összeütköztek, mire az egyik, pástzerember, kést rántott és azt vetélytársának mellébe dofta. A szerencsétlen rögtön meghalt.

— Amerikából. A Felvid. Közölyn közli egy Amerikából érkezett levélből, hogy a Kassáról érkezett megköztölt lakarekpnzintári hivatalnok, Breger Chicagóban egy izraelita közsében kántor, a mi annál feltűnőbb, mitátn Breger katolikus. — Ugyane lap jelenti, hogy e hó 23-dikán Klein Fáni beregszászi lakos 4 gyermekkel, Grünfeld Ester 5 — és Geiger Ester 6 gyermekkel Szobranczól, Schwarz Rozáliá szinte 6 gyermekkel Abauj-Szántóból, Amerikába vándorolt. A felvidékről a kivándorlás még egyre tart.

— Házasságok. Kovács Ferencz nagyváradi műasztalos eljegyezte P o d o r Esztí királyné Pófor Lajos ottani polgár leányát. — M a r k h e i t Sándor atyái birtokos január 9-iken vezet oltához Kaposvárt Stein Fiderika k. assz. t Stein Jakab ottani nagybirtokos és bérlo leányát. — E ö t v o s Daniel új-pécsi oros a napokban jegyet vállott Aradon Szarka Janka kisasszonnyal. — P o h i Károly budapesti ügyvéd Szegeden eljegyezte T o l n a s z Doriska kisasszonyt. — Ugyancsak Szegeden ma tart esküvőt Schulltheisz Lajos hajókaptány Wagner Magdolna kisasszonnyal.

— Járványos betegség. Aradon a város hímű kezdett jelenkezni. A járványos betegségbe, mint az „Arad és Vidéke” írja, azon kisfűk és leánykák közül eszt bele, kik a decz. 19-ikén, a városbába kis termében rendezett Fözöl ünnepélyen jelen voltak. Orvosi körökben az a vélemény, hogy e gyermekek egy az ünnepeken jelen volt és híműben levő gyermeköt kaphatták meg a híműt. A ragályos betegségek minél szűkebb körre való szorítására megietettek a kellő intézkedések.

— Német színház Temesvárt. Az osztrák földhüdelintezé utgylátszik valódi sport az abból, hogy Magyarország német színházakat építsen. Mint a temesvári német lap írja, ez intézet most ott indított meg tárgyalásokat a mult években leégett színház felépítésére. Az intézet megbízottja már Temesvára érkezett; a színházban azonban, mint eddig a dolgok állnak, csak úgy lesz valami, ha a város keves lesz áldozatokot hozni a német művészet érdekében.

— Elvesztett esolnakok. A szegedi árvi kitérősekor Piatti és Lafrancois pozsonyi czég 10 nagyobb és 5 kisebb esolnakot küldött az

Az „Egyetértés” melléklete.

360-ik számhoz. Csütörtök, 1880. december 30.

Irodalom.

Egy kis visszapillantás az irodalomra.

Vajjon mi feltámadnak-e? Tudniillik a magyar regények feltámadnak-e? Ez volt a kérdés huszonnégy évvel ezelőtt. Az „Irodalom piros könyve” — mint akkor kedveltek nevezni — a lelkes tervet — megajánlta. Híába voltak neki melegszerzők és bizottsági ülések. Jókai nagy kivánságra tette felhívással az irodalmat, az irodalom a közönséget, a népet. A hangzatos kérdés elvezet valami részvételű társulatig. Ezzel az irodalomról az irodalomról: vajjon feltámad-e, mert meg született.

A szépirodalom ujjalettése megmaradt frázisnak és egy lelkes kottájának. Nem panaszképpen mondjuk, vad gyantán meg hozzuk föl. Olyan „föltámadás”, a tehetségek és viszonyok oly szerencsés összejáratása szükséges, mint valami boldog frigyhöz, mely az égen köttetik. A szépirodalmat vagy nagy tehetségek, vagy nagy közönség emeli. Az elsőket ajánlani nyelhetik kis nemzetek is, és szerencsére nem kell nekik okvetlenül nagy közönség. Tervek és felhívások pedig nem teremtenek nagy közönséget.

Jókai appellációjának mégis volt eredménye. Egy kis mozgolódás idézett elő az által, hogy felhívta a figyelmet a külföldi sajtó és erkölcsien irodalmi gyármányokra, melyek a magyar közönség közti nyakra-főre terjesztése s elfoglalják azokkal a mi jeles kiadók által egészen paragon hagyott helyett, s olvasni valót visznek a közönség nyakára. A füzetes vállalatok azóta szaporodnak. A könyvek és olvasmányok a részletszerzés módja kiterjedt komoly, tudományos művek és könnyű olvasmányokra is.

Aigner Lajos, a Révai testvérek szépirodalmi füzeteiket indította meg, melyek regényeket, elbeszéléseket, verseket és prózai műveket tartalmaznak. Ezek elvégzők kezdők pályafutásának. Sőt harmadik regény-vállalat is indul meg. Humoristák könyvtár cím alatt, nevélszük azét, hogy a pikáns olvasmány valahogy ki nem szoruljon és Paul de Kock feledebs merülő emléke felgarnázásának. A vállalat sikerére nem vagyunk kíváncsiak.

Szépirodalmunkban most is Jókái a koszorú, s legyen is az, mind tovább. Akár mennyit, akár meddig fog irni, mindig biztosra számára, annyit borostyán utatit meg ad. Három regényt írt az éven. A „Tegnap” saját politikai lapjában is megjelent. A „Pater Páter” most kezdte el a Révai-féle „Regényvilágban”. Az „Asszonybíró”, az „Ústökösben” jutott először az olvasni valók közé, s aztán Aigner adta ki a „Magyar regényesarnokban”.

Napi lapjaink közül a „Pesti Napló”, a „Magyarország” és az „Egyetértés” közölték meg eredeti regényeket. Ezek közül önállólag eddig csak a „Magyarország”-ban megjelent. Eddig mind a párbajjait juttat könyvnyezre, két vastag kötetben. Szerzője, ifj. A. Brányi Kornél egyike tehetségesebb írónkaink. De ez a társadalmi regénye pangolya és nehézség. A kik a könnyebb olvasmányokat szeretik, mindjárt az elején behajlítják egyik lapját, majd mégis olvasnak tovább; a komolyabb olvasó is így van vele. Nehéz végigolvasni, mert az egyiket nem szórakoztatja, a másikat nem gyönyörködteti. Alig van könyv, mely ennyi lelektáni értékekkel igyekeznék magát kimagyarozni.

Micsoda regényeket talánunk meg a mostani év jegyével ellátva irodalmunkban? Még először is könnny, s bírálat nem sok kell hozzájuk. Ime ezek: „Viktória”, 3 kötet, írta Vasvári Ferenec (Arad). „Apa és leánya”, Székely Jánosnál. „Az aranyhajú asszony”, Goszdu Elektől. A napi lapok társulataiban Degrétől, Beniczky-né-Bajza Lenkeltől és Bekcsics Gusztávától megjelent regények még kiadóra várnak. A „Regényvilág” Véká Lajostól közöl „Kod élettem, kod utánam” című eredeti regényt. Jókaitól, Jókaitól egy pár regény új kiadást ért. Ennyi a folgyezni való egy év alatt regényirodalmunkból.

Költészetünk Arany „Toldi” szerelmé-nek sugárjait szétterítette, mely a mult év végén derült föl. Jelentőség nem oly könnyen jöhet ki a számításból, mert igazi költészet jelensége ritkák szoktak lenni. Arany „Arisztóphanész” fordításának az idegen nyelven két kötetet is bizsken helyezhetjük a mérlegbe. Idegen remekítő ily költői átültetés mindig benső nyereség az irodalomnak. Sárosy Gyula összes költeményeinek kiadással Aigner ép most indította meg; ugyan a régi irodalomban tiszteltetnő Vitézy Mihály költeményeit is kiadta. Ez a mult költészetére vonatkozik. A veterán Padós Jánostól „Myrtusombok” az ötvenes években megjelent költemények új kiadása, a még korábbi évtizedekben kultivált ő formákban

írva. Szász Gerő „Ujabb költeményei”, melyeket egy kötetben a Petőfi-társaság épen most adott ki, a legértelmesebb kötet, újabb lírai költszetünk könyve. Bár Pongrácz Emil „Ujabb költeményei” nem nagyon esztendőnek közt az elején emlithető. Jón azután a következők címjegyzék: „Dalok” Bagyik Ferenctől; „Dalok a tengerrel.” Kompolthy Tivadartól; „Párvári dalok”, melyekben vidámság nyílvánul névtelenül jelent meg. „Ejszákak”, Somló Sándortól. „Költemények”, Nagy Károlytól. (Debrezen). „Költemények”, Szalay Sándortól. (Kazincsa). „Károli költeményei” (Pozsony). „Szerelmek” szerzőjében hírt szent Madách fiát kell sejtetni de csak M. A. Beth alatt, s neme a tartalom után is. A közönség valószínűleg nem igen olvasta az itt említett verses köteteket, pedig legfeljebb meg egy vagy két ilyen kötetet lehetne fölörönlőni, s azaz költszetünk egy évi produktuma ép nagy meglepetés, mint a múlté, vagy egyáltalán ezek nélkül. Várjuk Vajda Jánosnak saját alatt levő költeményeit. E n d r ő d i S á n d o r a Heine fordításával tett kísérletet, egy füzet jelent meg belőle. Egy másik hivatott fiatal lyrikus Vargha Gyula költeményeinek saját alól kikerülését néhány nap multára jelentik az avizók. Az akadémia és Kisfaludy-társaság verses pályázatai meddők maradtak. Az akadémia Marczibányi-féle jutalmára pályázott, s leginkább föllemlített „Szép Ilonka”, az Aigner-féle „Szépirodalmi eszernak”-ban fog megjelenni. A verses regényből meg csak egy kis füzet van kezünk közt. A mit legjobban kívánunk tőle, először is az, hogy szerzője Széchy Károly ne igazolja az akadémikus bírák ama vadját, mely szabad és trágár irány miatt ítélte elő.

Szépirodalmi művekből jókora vaskos és változatos tartalmu kötetet adott a Kisfaludy-társaság a Szász Károly által szerkesztett szegezi „Arviki könyvben”. Említsük meg itt ugyanez a társulat „Erványt” is. A Petőfi-társaság Balázs Sándortól adott ki egy kötetet „Elbeszélések” cím alatt és Szász Gerőtől egy tragédiát, „Roland-mé”, melyben a lírai és epikai rész kerekedik a dráma föl. Bees a Petőfi-társaság kiadásában Telesi Sándortól „Emlékek”, akár mint elmes rájok, akár mint memoire. Hamar végre jutunk a novelláknak is, a kik a prózai szépirodalmi műveknek, ha még felsoroljuk, hogy Csiky Gergelytől egy kötet „Elbeszélések”, Porzótól második kiadásban „Társalévek”, Mikló Istidortól „Mindentől és sehol” címen apróbb rajzok és ugynevezett eszegek. Ma th ő e z e r Martontól (Losoncz) igénytelen „Elbeszélések” jelentek meg.

És a mit itt felsorolunk, ez nemcsak nagyjából összeállított vánsajtó adja szépirodalmunknak. Irodalmunk bármely ága gazdagabb ennél. Nem felejtjük el az irodalmi sajtókat, melyek a mostani nyomon nékkel, se a közönségre, se az irodalomra, de az olvasó „kiváncsosságát” mindig a könyvpiacon fejezi ki legjobban. A szépirodalomnak mindenesetre egyik főháza a kiadó hiánya és a könyvnyomtatás viszonyok ama sajátosság volta, mely a lezámolásokat oly sávra teszi, — hogy áldozatkézz és élszant magavallásokozok is visszarizszi a gondolat, lezámolni valaha könyváru utta. A szépirodalom meglehetősen kedvelőre van hagyva. Boldoguljon ha tud. A tudományos irodalom forgalmában hozására nézve mar vannak tekintélyes segítségek. Az akadémia, a természettudományi társulat, a történelmi társulat sokat tesznek.

Nagyt emelkedett a memoire-irodalom, melyben meglehetősen szegény állapotunk egyszerre gyarapodott számos emlékirattal. Kossuth „Iraai”, a személyes élmények oly krónikája, mely a történelmi irasit forrásmár marad, meg pedig nemcsak hazai viszonyainkra, hanem történelmi adatokra, hanem a fenséges szellemre is. Tudományos akademiának legközelebbi nagyjelölésére méltán kiváncsi lehetünk, hogyan fogadja a nagyszerű művet, mert tudvalevőleg az akademiának többféle módja van jeles művek kitüntetésére. Eddig Kossuth nem írt semmit — mint az akadémia Cuncatara bizonyították. Hanem most már itt vannak tőle „Iraai”, valóságos könyv alakban.

A többi emlékirati művekben nem ily nagy események és nem így tükröződnek le, de azért azok is értékesek. Itt van Telesi Sándortól „Emlékek”, melynek kiadását meg folytatta a Petőfi-társaság; Pulszky Ferenctől „Emlétem és korom”, Frankel Bernburgtól „Bécsi élményei”, melyek a szerző memoire-jai egyszait ki. Jakab Elektől „Szabadágharcunk története” és Molnár Györgytől „Világos előtt” szintén személyes benyomások hatásait közlik. Ezeknek kívül még kisebb füzetek is jelentek meg, az írők szemtanúi oladással egyszaitva, ki a szabadságharc egyes eseményeit. Művészet és társadalmi-történeti szempontból nincs eddig értékes könyvünk, mint „Dérny naplója”, ez az eleven szellemi, mely megfigyeléssel írunka, melyben a személyi vonatkozások a krónika részkezelő oly összhangozatos gyönyörködteket.

K a z i n e z y Ferenctől is csak most jelent meg végre életrajzi műve, irodalomtörténeti forrásaink növelésére: „Pályám emlékezete”. Az akadémia kiadásból valószínűleg már nem sokára kiérkezik Széchy nyelvi napló. Ennek értéke iránt fölsőleg előre fokozni az érdeklődést.

Irodalom-történeti művek közt kimagasló hely illeti Szilárdy Aron működését. Az ő buzgó kutatásainak és gyűjtéseinek eredménye a „Régi magyar költők tárából” egy nagy kötet, mely az 1527—1546 közti husz évre terjedő időszakból ismeret meg számos magyar költőt s azok műveit. Továbbá „Temesvári Pelhárt élete és munkái”. Mindkettőt az akadémia adta ki. A folyóiratokban meglelt számos közleményen kívül mind önálló művek is közzétették: „Petraea és Kisfaludy Sándor”, Rényi Rezsőtől; „Csokonai Mihály”, Haraszti Gyulától „Uránia”, Bodnár Zsigmondtól, ki a Kármán irodalmi működését keményen bírálja. „Rumy élete”, Kőrösy Lászlótól. E n d r ő d y a Dugonics irodalmi működéséről terjedelmes cikk-sorozatokat közölt a „Figyelő”-ben.

Történelmi irodalmunk számára az akadémia történelmi írá, az erdélyi országgyűlési monumetnak; a történelmi társulat által kiadott „Századok” becsesebből becses fejezeteket is adtak és új források nyitottak meg. Az akadémia kiadásában oly jeles művek jelentek meg, minők: „A dunán túli hadjárat 1707-ben”, Thaly Kálmántól, ugyancsak a történet buváruktól; „Csokai László”, mindkettő a Bákóczy-korra vonatkozó. „A dalélok a humanizmus történetéhez Magyarországon”, Abel Jenőtől; „Az eltűnt régi várme egy képről”, Pesty Frigyesétől; „Magyarország hányásait a kritikai történet”, Wenzel Gusztávtól. Hazai történelmi közi könyve granat egy francia tudósunk Sanyusnak, e lelkes magyar-harag. A magyarok egyetemes történetéből az első kötet jelent meg magyar fordításban figyelemre méltó. A történelmi írások egyikezeknek betelteni azt a házagot, mely egy idegen író művének lefordítását kívánatos tette. „Szombathely monographiája”, Kunecz Adóftól a jobb helyirati művek közé tartozik.

„Martinoevics és társai összeesküvéséről” Fraknói egy nagy művel lepte meg a magyar közönséget, s mindazokat, a kik a magyar jacobinuszokról azt hitték, hogy a szabadság eszméi lelkesítették őket. Fraknói, ki annyi rejtőzött történelmi adatot hozott már felszínre, itt is rendkívül szerencsével kutató, de annál szerencsésebbé nebbül alkalmazta. Valami lázas elfoglaltsággal kísérte a szerencsétlen Martinoevics minden eszeledetét, kinek leveléből nem akar elhinni, ha szépet és okosat mond, de minden kétsége eloszlik, mihielyt azokat ellene fordítják. Mindig csak szemelések keres az arcon, s azokat elmozdítja: ilyen volt Martinoevics, a többi. Határozott tendenciával van összeállítva és magyarázva minden adat, mert ilyen bírás történetéről lehetetlen fölteni, hogy ne jertson értékeléssel, mert a történelmi adatok igaz értékét. Ö lelkesül az udvari emberekért, a budai francizskánus főnökért, ki Martinoevics szelid atyai főnöke gyantát mutat be ugyanakkor, ki a magyarországi főnök-höz ir leveléből ily idézetet közöl: „bármikor bizalommal fordulhat hozzám, gáztimon felül 40ft zárlagom”. De lelküthelene ellenszenv viszi Fraknói a jacobinuszok közé, kiknek eszméi a papsg ellen irányulnak. Az bizonyos, hogy Martinoevics rossz pap volt, de csak a Fraknói szempontjából. Ugyanazon adatok alapján, melyeken a tendenciázus könyvet írta Fraknói, az elfogulatlan, nyugodt ítélet történetéről egészen mást fog irni.

A jogi irodalomban a büntető törvénykönyv életbe lépése egész külön irodalmat szült. A már elhunyt Löw Tibás egész törvénykönyvi roppant anyaghamazát összeállította. A színtelen elhunyt Zlinszky Imrétől megjelent: „A magyar magánjog mai érvényében”; Ökröstől „A törvénykezési reformja”; Grünwald Bélától a „Közígazgatási közöny”. Pólya Bélától: „A vizügyi igazgatás közönyve”. Dr. Gerlóczy Gyulától: „Térmezettörténet”, mely a tankönyvek közé tartozik. A törvény-magyarzatokat és jogi közönyeket csak nagyjából is igen bajos felsoroln.

A természettudományi irodalomnak igen elteljes központja van az erre hivatott természettudományi társulathoz, mely a népszerű ítétegetések oló szízekben is közzébe adja. E derék társulat adta ki Maderspach Livisztól „Magyarország vasérez-fekhelyei című terjedelmes művet. Dr. Pillitt Vilmostól „Minőleges analitika vegytan”, Thánhoffortól „A mikroszkop alkalmazása” hagyták alá a saját. Az orvosi irodalom meglehetősen aszkaplopokra s egy-két tankönyvre volt szorítva. Halász Géza a Budapesti orvadalomot járványos betegségekről adott ki terjedelmes munkát. Fischer Adóft „Az idült Bright-kór” adta elő.

Az archeologiai irodalomban meglehetősen lendület támadt. Az „Archeologiai Közöny” öröltelesen köntöte magát, s általában a tudomány-

nak ezt az ágát a fölkapottak közö lehet sorolni. Az akadémia kiadásai közö vannak: „Magyarország csucsiess stlyi emlékei”, Henszmannától; „Bárta középkori műemlékei”, Myskovszkytól; „Repertorium Dacia régiség- és filológiai irodalmához”, e jeles munka Torua Károlytól.

A tanügyi irodalmunk van legtöbb közönye. Tankönyvek, az oktatásigazgatóhoz tartozó művek és olvasmányok sersestől jelentek meg. Az egyházi irodalom is megtalálja avatott művelőit. A statisztika, a kereskedelem, a gazdasági sőt a sport is mind el-g-jól van képviselve az irodalomban. K vassay Jenőnek a tud. akadémia által 3000 fittal kitüntetett „Mezőgazdasági vizmütana”, Keleti Károlynak a párisi kiállításról írt „Magyarország közzgazdasági és művelődési állapota” című művei nem magunkon levők az ismeretek ama részében, melyek kiválólak csak a szakemberek figyelmét keltik föl.

A mozgékonyabb kisebb vagy nagyobb mértékben minden irányban nyilvánul, sok téren örvendésen növekszik. Az olvasók közönyéről sokat lehet ugyan hallani, s ebben van is igazság, de az is igaz, hogy a nagy közönség figyelmét egyszerre oly sok felé felhívják, hogy a közöny vádjából mindenesetre le kell számítani a közönség túlságos igénybevetését. A sok hírap, a politikai küzdelmek a szorosan vett irodalomnak soha sem kedveznek, de nagyon sokat tesznek az érdeklődő közönség növekedésére.

Törvényeszéki esarnok.

A Verhovay-ügy. A budapesti kir. büntényítő törvényesék előtt ma hirdették ki a kir. ítélőtábla ítéletét Verhovay Gyula és br. Majthényi Izidor párbajgyűjre vonatkozólag. A kir. törvényesék ez ügyben Verhovay Gyulát és Majthényi Izidort a párbajviselés vétségében mondia ki bűnösnek s Majthényit hat évi, Verhovayt két évi fogságra ítéte. A kir. ítélőtábla ezen ítéletet indoklására nézve helyben hagyta, a btk. 292. §-a alapján a fogságot államfogságra változtatta át. A személyesen megjelent Verhovay Gyula, minthogy mindkét bíróság ítélete egybehangzó volt, az ítéletben megnyugodott. Minthogy azonban szerkesztői és egyéb ügyeit rendeznie kell, a büntetés megkezdésére nézve két évi halasztást kíván. A kir. ügyész (Bakos János) nem tesz e kérelmet ellen kifogást, s a kir. törvényesék ennek helyt is adott. Majthényi Izidor jelenleg Belsőben tartózkodik, s Teleszky István őr. képviselő jelent meg helyette. A törvényesék elhatározta, hogy Majthényit újból meg fogja idézni, hogy előtte az ítélet kihirdethető legyen. Verhovay a büntetést 1881. évi január 13-án d. e. 9 óráig kezdi meg a váci állam-fegy-házban.

Legfőbb ítélőszéki tanácsok összeállítása. A magyar kir. legfőbb ítélősék tanácsai a jövő évre nézve (hatályosak 1880. január 1-én) a következőkép lettek összeállítva: I. polgári tanács, tanácselnök Mihajlovics Miklós, bírák: Jamnieszky Lipót, Haris György, Nagy Imre, Kőrösi János, Matyiasovszky Lipót és Szabó Ágoston; — II. polgári tanács, tanácselnök Lukács Ignacz, bírák: Balásy Antal, Raiz Szilárd, Herceg György Imre, Halmosy Andre, Dimics Emil és Czorda Bódó; — III. polgári tanács, elnök Daruváry Alajos, bírák: Hersich Ignacz, Lassel Ágoston, Wettstein Antal, Breuer József, Polgár Ignacz és Ageraszó Miklós; — I. büntető tanács, elnök Csemegi Károly, bírák: Dózsa Dániel, Baló Mihály, Burján Imre, Gyarmathy Sámuel, Csillag Benő és Dobos József; — II. büntető tanács, elnök Fabiny Theophil, bírák: Vadnay Lajos, Dr. Suhajda János, Végh Ignacz, Bonavókovics József, Herceg Sándor, Dr. Suhaj Imre és Conrad Mór; — a III. polgári urbéri és III. büntető (vegyes) tanács, — elnök Szabó Samu, bírák: Somokóy Antal, Ocsványi Ferenec, Dapsy Vilmos, Osztrovsky József, Zuvics József, Puscariu János, Gál János, Blaskovich Kálmán, Beóthy Zsigmond, Topler Károly, Ferenecz Ferenec, Faur János, Gellén József, Ast Nándor, Horváth László és Kuellik István. — Az ezen tanácsok mellett működendő tanácsjegyzők: Szijártó Zsigmond, Tökés Ferenec, Simon Géza, Oppl Alajos, Perczel Gyula, Szentiványi Gyula, Szentmarjay Deszö, Schindler Jenő, Szentimrey Jenő és Saárosy Károly. — Végül csak azt jegyezzük meg még, hogy míg az idén két büntető tanács működött, addig jövőre a vegyes tanácsal együtt három ilyen fog működni. — Fentebbi hírnökkel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a budapesti kir. ítélőtáblán a tanácsoknak a jövő felére érvényes beosztása csak az utjonnan szervezendő póthírő állomások betöltése után fog megtörténni. — A póthírő állomásokért beérkezett (mintegy 250) folyamodvány felett a kir. tábla kijelölő bizottsága folyó hó 30-dikán (csü-

történet) délelőtt 10 órakor kezdődő ülésében hivározt. — A „Debrecezen” póre. A Debrecezenben meglehető „Debrecezen” című lapban néhány hóval ezelőtt egy közlemény jelent meg, melyben azon vád foglaltatik, hogy Debrecezenben a választók összerússa szabályaitalanul történt. Múltan az ily szabálytalanságok a választási törvény szerint büntetendők. Zsurka János tisztviselő a vád által magát rágalmazónak látta s az ottani királyi ügyészséghez fordult, hogy orvoslást szerezzen. A királyi ügyészség a büntető törv. 259. §-a alapján a debreceni törvényesék büntényítő osztályánál tette meg feljelentését s az esküdtészek teljes mellőzését kért igazgató; a törvényesék azonban a feljelentést elutasította, mert a büntető törvénykönyv életheleptető törvény a nyomtatvány útján elkövetett vétségek és büntetekre az esküdtészek bíráskodását fenntartotta. A kir. ügyész még felelebbet is, de a kir. tábla végörvényesen elutasította őt.

Tolvaj a főv. stat. hivatalban. A fővárosi stat. hivatalban a folyó év első szakában egymástán tüntek el a legérdekesebb könyvek, a nélkül, hogy az igazgatóság erőlyes nyomozásának sikerült volna a tettes nyomára jutni, meg nem a véletlen a tolvaj fölledezésében segédkeget nyújtott. Egyik stat. hivatalnok ugyanis f. év aug. közepén Pollák Ede helybeli antiquarius bolja előtt elhaladt s ennek kirekatiában ráismert a stat. hivatalból ellopott könyveket. Az antiquarius a könyvek mikénti szerzése fölő kérdésre vonatkozóan, leírta azon egyént, kőtől azokat vette. Ezen személylérás egészen Berki Jánosra illett, ki azonnal letartóztatván, kihallgatásokkor töredelmesen bevallotta, hogy a kérdéses könyvek csaaugyan ő lopta el a hivatalból, melynek könyvszerkezéet alkalucsall nyitotta fel. Berki azon további válnomása folytán, hogy Pollák Ede nek a könyvek jogaitan elsajátításáról tudomása volt s hogy az utóból által a lopás folytatására buzdították a törvényesék Pollák Ede antiquarist is orvászásáért büntízték alá helyzete. A törvényesék ma vádlott Berki Jánost a lopás büntetésére mondia ki bűnösnek s 9 havi börtönrre, politikai jogának 3 évre való felfüggesztése s hivatalvesztésére. Pollák Ede pedig a gyanus tárgyak megvétele által okvetlenül vétségben mondia ki vétkesnek s 14 napi fogságra s 200 ft pénzbírságra ítéte.

A hivatalvesztés. A büntető törvénykönyv második teljes ülésében a büntető törvénykönyv által előszabott melléki büntetések (hivatalvesztés) és a politikai jogok felfüggesztése alkalmazhatóság képezte az elődöntés tárgyat. A legfőbb ítélősék, mint a „Büntető jog tára” a döntvény-szerkezéet közlése mellett iri. — kimondta, hogy a hivatalvesztés, mielőnt a bíróság a hivatalvesztésre is befoglatatták, és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése a törvény-szabta esetekben akkor is kimondandó, ha az elítelt elítélés alkalmával nem hivatalban pl. foglalkozás nélkül volt, vagy ha nem bír politikai jogokkal. A döntvény egy erdélyi eset alkalmából hozatott de a fent kimeltől minden a magyar büntető-törvénykönyv hatályba lépte után főmért büntetőndő eseményként — ha a törvény arra mellékbüntetését is rendel — alkalmazandó. A döntvény szövege ez: Azon büntetőndő eseményekre vonatkozólag, melyek a btk. 186. §-nak értelmében, a magyar büntető törvénykönyv hatályba lépte után is, az ausztriai, illetőleg a katonai büntető-törvénykönyv szerint (természetesen a magyar büntető-törvény 2-dik §-nak alkalmazása mellett) bírándókk el is vádolt, oly eseményekben mondatik ki bűnösnek és ítéletük büntetésre, mely miatt az ausztriai büntető törvénykönyv 26. 27. 242. és 268. §-ai, illetőleg a katonai büntető törvénykönyv 45. 47. 48. 50. és 70. §-ai szerint, a büntetésben fölül, az idézett szakaszokban meghatározott törvényesítési hatályok, vagy törvény-szerinti következmények együtt, vagy ezek közöl egy vagy több alkalmazandók illetoleg az ítéletben kimondandók föltéve, hogy azon eseményekre a B. T. K. 55. és 56. szakaszaiban, vagy a büntető-törvénykönyvnek különös részében meghatározott, az ausztriai büntető-törvénykönyvben meghatározott azonos, vagy lényegben annak megfelelő mellékbüntetés van megállapítva, és föltéve, hogy a B. T. K. 54-ik §-ának másodk bekezdésének kedvezménye nem jut alkalmazásba; a mellékbüntetés a B. T. K. 57. §-nak megfelelőleg az ítéletben kimondandó.

Színház, művészet.

Pályázati hirdetés. Az orsz. magy. képzőművészeti társulat pályázatot hirdet és 100 ft díjat tüz ki az alapító tagjainak adandó díszokmány tervezetére. A fölletelek következők: 1. A pályázat ny ilváson. Bence csak hazai művészek vehetnek részt. 2. A rajz stíljét és nagyságát a tervező választja. Megjegyeztetik azonban, hogy az okmány mintegy 30 cm. magas és 42 cm. széles papírlapra célozlatot nyomtat. 3. A rajz lehet fekete vagy szines rajz. Ha szines, 2 színnel töb-

Bökezü uszorás.

— REGÉNY — 23

ÍRta DEGRÉ ALAJOS.

MÁSODIK KÖTET.

XI.

(Folytatás)

— Van szerencsém.

— Akkor nem tévedek, láttam őt.

— Hogyan? . . . hol?

— Nevezett nagynéném ép számadásait vizsgálta át egy ifjúval.

— Nos?

— Nemde büszke tartású?

— Büszke lehetne igen, mert anyai tehetséggel, szilárd jellemmel, kitartó munkássággal felülmélkedik a közönséges lelkeken, mert a kit, mint embert szeretnek, s mint ügyvédet becsülnék, s mint író magasztalnak, nem csuszhat a porban; a ki anyai önzertelt bír, hogy megvetti a bőséget, elfordul egy fény és kényelemmel kinálkozó életől, lemond a nagy vagyonról, mert . . . mert e gazdagság neki ellenszenves; a ki a helyett hogy szórakozásokon s élvezetekben tölti fejt, védíratok s történelmi művek megírása mellett viraszt; a ki megindult magának fényes és maradvandó nevet kivinni, igen bárónó, az büszke lehetne, de ő szerény. Nem tévedt bárónó, ott láhatta őt.

Berta Szilárdy kezét hévvel megragadta, örömköny közt hangoztatta:

— Kösözöm, az ezszer kösözöm!

— Éji eji! töprekedtet Janka, ha tudom, hogy ki ő? s ha jelésegeiről már tudom isom van, bizonyára szóba álltam volna vele. Vajjon nem lehetne atyjával kiegészíteln?

— Nagyon könnyen, felett Szilárdy, mihint Jósásy úr kész megválni gazdagságától, derek fia sietni fog karjai közé, s teje, meg két keze munkájával kényelmes életet szerzend neki.

— Erre aztán bárónó megvettén mosolygott.

— És én, kiáltott fel Berta, segítségre volnék, mert egy gondolkodom mint ő, mert az a vágyam ami neki s csak a tetéhe boldoggá ami őt.

férfi, előtte nyitva a világ, s boldog, mert eslekedhetik esze és szíve szerint, míg enny szegény nót a bevetti szokások korlátok közö szorítanak. Mondja meg Bélának, szívem vele érez, s tetteit egészen helyeslem.

— Biztosíthatom, hogy ő erről teljesen meg van győződve.

— Ez találkozásom ve?

— Jelen körülmények közt a véletlen dolga.

— E véletlent, mond Jolan, mielőbb előidézni gondom lesz.

— Most pedig méltóságos asszonyom, kezdő Szilárdy bókolva a bárónó felé.

— Az én ügyeimről nemde? az most lehetlen, mára ennyi elég, különben nagyon ritkán volna szerencsénk.

— A bárónó igen kegyes.

— Csak méltányos.

Szilárdy a bárónó nyilatkozatát mára elboesítátnak vette, s becsura fölkel.

Berta kezét nyújtott Szilárdynak s megindulástól rezgő hangon azólt:

— E kézzorítás kifejez mindent, mit ön iránt érzek. Nem mindennapi események, nem közbübs dolgok azok, mik lelektelenek. Isten látja lelkeimet, én szeretnék hálás lenni, de miként? miiben?

— Ha tettem valami szolgálatot, már jutalmazva vagyok az elismerés által.

— Bélának vigye meg forró tödvözeletem, s mondja neki, mennyire fájt a tudat, hogy egy városban vagyunk, s még is egy tenger választ el egymástól.

— Sokkal több! sohajtja az ifju, egy világ.

Szemeiben pedig ez volt kifejezve: mint bennitket is.

— Midőn az ifju távozott, Janka Bertához lépett, gyöngéden álla alá nyult, két ujjával félt kecsesen fölemel, mosolyogva könnyes szemei közé nézett, s enyelegré kérdé:

— Nos hát szigorú mama vagyok?

— Angyaljóság vagy! sohajtá Berta, s fejét Janka keblére rejtette.

— Mily könnyű, gondoltá Janka ily tapasztalatlan léány tiúkt kifürkészni. Most már mindent tudok, s ő testestől lelkestől kezembem van.

E kis szinpadit jelenet s művészi színet után megint csak Janka szólt:

— Most édes kiestyém szedd össze magad, légy vidor és kedélyes.

Berta buskornon ráta fejt.

— E szerint nek, bizol jószándékomban vagy erélyemben? biztosítalak, hogy részenem vagyok, s egyebet nem kívánok tőled csak hangulatod változást meg, mert ily világlátással nem bírnék, úgy másokra is nyomasztó hatást gyakorolok. Ha jelenem elégíti ki egészen, élj a jókor életemben, s kézzelre teremtésen tündéri életet, melynek élvezésébe magam is egész erővel hozzájárulok.

— Az isten csakugyan vizsgálásomra küldött.

— Kis és Altér pedig azonnal feldisziátsedre fogja küldeni. Már hivatam.

Temesvár, decz. 28. (Temesvári Lloyd) Szász Nyarok... Debrecen híradások. Nagybani eladásra készpénzzel...

Naplrend decz. 30-án. Napár. Csütörtök. Kath. Dávid király. Prof. Dávid király. Országos magyar gazdasági egyesület...

IDEGENEK NEVSORA. Orient nagy szálloda. Hűvös 2. földalatti Hesse Lipó M. földalatti...

BUDAPESTI SZINLAPOK. Csütörtök, decz. 30-án. Nemzeti színház. A zsidó nő. Opera 5 felv. Irta Scriba...

Vasút közlekedési utmutató. A vonati indulás. Az osztrák államvaspálya indításai...

Az árú piacáról. Míg más esztendőben az ár nagykereskedésben meglehetősen esend szokott lenni...

Kivonata a hivatalos lap decz. 29-iki számából. Arveresek a vidéken. Keresztes 2875 frta b. ingatl. febr. 3. Faradon...

IDEGENEK NEVSORA. Arany sas szálloda. Grl. Degeffelt L. b. Székely Gy. négyed Arad Tóth M. birtokos Miskolc...

Vár-színház. A KINCIS. Szimfoni 1. felv. Irta A. Coppé. Fordította Csiky G. Személyek: Roche-Morgan, Halmi, Az abbe, Ujházi...

Vasút közlekedési utmutató. A vonati megérkezés. Az osztrák államvasút indításai...

Gazdasági közlemények. Az aznapi rosz, melyet Bombacsek zborovi földirtások próbált...

Kivonata a hivatalos lap decz. 29-iki számából. Arveresek a vidéken. Keresztes 2875 frta b. ingatl. febr. 3. Faradon...

IDEGENEK NEVSORA. Pannónia szálloda. Klór D. földalatti. Nyiregyházi Rusnyák E. föld. Maczónka Károly G. tanszék. Losoncz Orsoly J. 16. ügyvéd...

Népszínház. BIAHÁNE LUJZA asszony mint vendég. A francziák Milanóban. Nagy operett 3 felv. Irta: A. Daru és A. Chivot...

Vasút közlekedési utmutató. A vonati megérkezés. Az osztrák államvasút indításai...

Videki tudósítások. Káposvár, decz. 26. A tel és esztendőkor virradóra kőszobott be 5 foku hideg...

A kis lottó-húzás. Decz. 29-án. Prága 28, 39, 10, 89, 57. Lemberg 29, 10, 33, 25, 77. Szeben 71, 78, 17, 90, 66.

NYILT-TÉR. Igérvényeket. Hítelrésztvényre Bécsi sorjegy 4/1, frt és 50 kr. bélyeg. Húzás 1881. január 3-án.

Meteorológiai jegyzetek. A meteorológiai magy. kir. központi intézet időjárás-távirati jelentései 1880. évi decz. 29-ri, reggeli 7 órákor.

Vízjárás és időjárás. Név szerint. Méter. Budapest 3.96, Pozsony 3.13, Szatmárnémeti 0.89...

Legelősebb, legdrágább és legterjedelmesebb szépirodalmi képes lap! ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS. „KÉPESCSALÁDI LAPOK”

A budapesti ár- és értéktörzs hivatalos arjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) december 29. Értékpapírok. Részvények, Közf. és áll. bankok, Állam- és városi községi kötvények...

Értékpapírok. A. Állam- és városi községi kötvények. B. Bankok részvényei. C. K. K. közf. és áll. bankok. D. K. K. közf. és áll. bankok...